

Finnpulp-hankkeen aluetalousvaikutukset

Finnpulp-biotuotetehtas käyttää puuraaka-ainetta 6,7 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Tehtas tuottaa havusellun lisäksi biosähköä valtakunnan verkkoon vuodessa yhden terawattitunnin sekä merkittävän määrän erilaisia biokemikaaleja, kuten mäntyöljyä ja tärpähtiä. Tehtaan aluetaloudelliset vaikutukset ja koko maata koskevat talousvaikutukset ovat merkittävät.

Biotuotetehtaan **suorat eli välittömät vaikutukset** aluetalouteen syntyvät, kun Finnulpin hankinnat ja investoinnit rakentamisen ja käytön aikana lisäävät kokonaistuotosta. Suoria vaikutuksia ovat myös esimerkiksi hankkeen työllistävä vaikutus, palkansaajakorvaukset ja viennin kasvu.

Kokonaistuotosta kasvattaa myös lisääntyvien palkansaajakorvauksien kautta kasvava kulutus ja siitä syntyvä kysyntä. Biotuotetehtas vaikuttaa myös bruttokansantuotteeseen, joka kuvaa alueella tarkasteluvuoden aikana tuotettujen tavaroiden ja palvelujen yhteen laskettua arvoa.

Biotuotetehtas lisää **kerrannaisvaikutuksia** eli kysyntää lukuisille muille toimialoille. Suorat ja kerrannaisvaikutukset aiheuttavat kokonaistuotokseen muutoksia ja synnyttävät muun muassa työllisyysvaikutuksia.

Rakentamisen aikaiset vaikutukset

Biotuotetehtaan rakentaminen lisää merkittävästi taloudellista toimeliaisuutta Pohjois-Savossa ja muualla Suomessa. Kokonaistuotoksen kasvu synnyttää alueen ja koko Suomen kannalta merkittäviä rakentamisen aikaisia työllisyysvaikutuksia.

Rakentamisaikana eli noin kahdessa vuodessa biotuotetehtas työllistää Pohjois-Savossa kerrannaisvaikutuksineen suurimmillaan noin 3 000 henkilöä vuodessa. Muualla Suomessa rakentamisajan työllisyysvaikutukset ovat kaiken kaikkiaan koko hankintaketju huomioiden noin 2 700 henkilötyövuotta.

Rakentamisajan työpaikat syntyvät rakentamisen, koneiden ja laitteiden valmistuksen, kuljetuksen ja varastoinnin ja kaupan toimialoille.

Hankkeen vetäjät tosin myöntävät, että kohtalainen osa rakentajista saattaa olla ulkomaalaisia työntekijöitä, koska erityisesti joillain erityisosaamisaloilla ei välttämättä ole suomalaista työvoimaa saatavissa.

Kokonaistuotoksen kasvu kerrannaisvaikutuksineen rakentamisen aikana Pohjois-Savossa tulee olemaan noin 440 miljoonaa euroa vuodessa, kun oletetaan, että koneiden ja laitteiden hankinnasta suurin mahdollinen osuus tulee Pohjois-Savon alueelta. Tämä on noin 3 % koko Pohjois-Savon kokonaistuotoksesta verrattuna vuoden 2012 tasoon.

Rakentamisaikainen kokonaistuotos kasvaa koko Suomessa hieman yli 900 miljoonan euron ja BKT:n kasvu vastaa 0,20 % koko Suomen BKT:sta. Kokonaistuotoksen kasvu synnyttää alueen ja koko Suomen kannalta merkittäviä rakentamisajan työllisyysvaikutuksia.

Toiminnan aikaiset vaikutukset

Käytön aikana taloudellista toimeliaisuutta lisäävän kokonaistuotoksen kasvu koko Pohjois-Savossa on kerrannaisvaikutuksineen noin 860 miljoonaa euroa ja BKT:n kasvu on noin 605 miljoonaa euroa vuodessa.

Vuoden 2012 tasoon verrattuna BKT:n kasvu on 0,4 % koko Suomen BKT:stä ja alueellisesti tuotoksen kasvu tarkoittaa noin 7 %:a koko Pohjois-Savon kokonaistuotoksesta. Biotuotetehtaan toiminta kasvattaa kokonaistuotosta muualla Suomessa noin 305 miljoonaa euroa.

Suorien vaikutusten lisäksi hankkeesta syntyy tuotannon ja kulutuksen kerrannaisvaikutuksia. Nämä syntyvät erityisesti puun hankinnan, logistiikan ja koulutuksen toimialoilta. Tuotannon kerrannaisvaikutukset Kuopion ulkopuolella Pohjois-Savossa ovat noin 87 milj. euroa (Kuopiossa 42 milj. euroa).

Kulutuksen kerrannaisvaikutukset ovat Kuopiossa ja muualla Pohjois-Savossa likimain yhtä suuret, noin 14 milj. euroa. Koko Suomen tasolla kerrannaisvaikutuksineen kokonaistuotos nousee noin 1,1 miljardiin euroon, mikä olisi kasvua vuoden 2012 tasoon noin 0,28 %.

Hankkeella on myös veroluonteisia vaikutuksia, jotka muodostuvat kiinteistö-, yhteisö- ja kunnallisverosta.

Biotuotetehtaan käytön aikana hankkeen aiheuttamat palkansaajakorvaukset kerrannaisvaikutuksineen ovat yhteensä noin 50 miljoonaa euroa vuodessa, jolloin kuntien tuloverokertymä olisi keskimäärin noin 8 miljoonaa euroa vuodessa.

Kiinteistöveron määräksi on arvioitu muodostuvan noin miljoona euroa vuodessa. Hanke lisää vientiä ulkomaille noin 605 miljoonaa euroa ja Pohjois-Savosta muualle Suomeen noin 60 miljoonaa euroa vuodessa.

Alueellinen välituotekäyttö, jossa alueen yritykset ostavat toisiltaan tuotteita tai palveluita esim. tuotannon ja puunkorjuun käyttämiä koneita ja laitteita (esim. puunkorjuukoneet), asennuksia, huoltoa, kuljetuksia, majoitusta, terveydenhuoltoa yms. kasvaa noin 500 miljoonaa euroa vuodessa.

Valmistuttuaan hanke tulee kokonaisuudessaan työllistämään noin 1 500 henkilöä Pohjois-Savossa (ml. Kuopio). Tuotantolaitoksen suora työllistävä vaikutus tulee olemaan noin 200 henkilöä ja tuotannon sekä kulutuksen kerrannaisvaikutukset huomioiden Kuopiossa vaikutus työllisyyteen tulee olemaan noin 750 henkilöä.

Muualla Suomessa työllistävä vaikutus kerrannaisvaikutuksineen on noin 1 900 henkilötyövuotta. Biotuotetehtaan työllistävä vaikutus tulee olemaan todella huomatta eli noin 3 400 työpaikkaa koko arvoketjussa Suomessa.

Lisääntyvät palkansaajakorvaukset kasvattavat kulutuskysyntää kerrannaisvaikutuksineen Pohjois-Savossa noin 30 miljoonaa euroa ja muualla Suomessa noin 50 miljoonaa euroa.

Muut sosioekonomiset vaikutukset

Finnpulpin hanke on arvioinnin perustella aluetaloudellisesti erittäin suuri ja merkittävä. Hanke tukee Pohjois-Savon talouden rakenteiden uudistamista maakunnan teollisuuden avaintoimialoilla ja saa aikaan myönteistä sosioekonomista kehitystä.

Finnpulp-hankkeeseen liittyvät investoinnit tieverkkoon palvelevat myös hyvin esimerkiksi talousalueen elintarviketuotantoa. Kuopiohan on Suomen suurin maidon tuottaja ja toiseksi suurin naudanlihan tuottaja.

Työllisyysvaikutukset ulottuvat myös Kuopion seudun ulkopuolelle, mikä on erityisen tärkeää Pohjois-Savon reuna-alueiden sekä muun Itä-Suomen elinvoimaisuuden tukemisen kannalta, sillä juuri näillä alueilla väestön ja työllisten määrä on vähentynyt heikentäen väestön huoltosuhdetta.

Hankkeen aikaansaamat työllisyysvaikutukset, palkansaajatulot ja kuntien saamat verotulot lisäävät alueilla taloudellista toimeliaisuutta ja parantavat kuntien elinvoimaisuutta. Hanke luo työpaikkoja etenkin jalostukseen, josta niitä on vähentynyt rajusti viime vuosien aikana.

Hanke välillisine vaikutuksineen luo edellytykset Pohjois-Savon ja muun Itä-Suomen väkiluvun ja väestön ikärakenteen myönteisemmälle kehitykselle ja samalla se lisää koulutustarvetta etenkin metsätyösektorille.

Suorien ja välillisten vaikutusten lisäksi tulee myös investoinnin luoma myönteinen signaali koko Pohjois-Savon ja itäisen Suomen elinkeinoelämälle ja asukkaille. Pohjois-Savon kärkiklustereihin luokitellulle biotuotetoimialalle kohdistuva investointi luo alueelle uusia työpaikkoja myös useille muille toimialoille ja sektoreille.

Uudet työllistymismahdollisuudet puolestaan tukevat muuttoliikkeen ulosvirtauksen tasapainottumista erityisesti Kuopion seudun ulkopuolella. Väestön ikärakenteen aiheuttamien haasteiden kannalta onkin erityisen keskeistä antaa etenkin nuoremmille sukupolville uskoa elämisen ja työnteon mahdollisuuksien säilymiseen alueella. Yksittäisilläkin investoinneilla on myös suuri henkinen merkitys alueen asukkaille.

Finnpulpin hankkeen suorat ja epäsuorat taloudelliset vaikutukset kasvattavat asukkaiden ostovoimaa, mikä parantaa esimerkiksi vähittäiskaupan ja palveluiden toimintaedellytyksiä alueella.

Lähipalveluiden turvaaminen onkin keskeistä asukkaiden sujuvan arjen kannalta. Lähipalveluiden toimintaedellytyksiin vaikuttavat kasvavien tulojen lisäksi myös pienempien taajamien lähiasutuksen säilyminen, mihin hankkeen tuomat työpaikat esimerkiksi puunkorjuuseen luovat nykyistä paremmat edellytykset monella paikkakunnalla Pohjois-Savossa, Kainuussa ja Pohjois-Karjalassa.

Asukkaiden ostovoiman kasvamisen lisäksi myös kuntatalouteen syntyy uusia tulovirtoja kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöveron muodossa. Kuntien taloudelle hankkeella onkin kaksisuuntaisia vaikutuksia: toisaalta veromuotoiset tulot parantavat kuntataloutta ja mahdollistavat kunnallisten palveluiden järjestämisen, toisaalta parempi työllisyystilanne pienentää kuntien ja muiden organisaatioiden työttömyyskuluista aiheutuvien kustannusten määrää.

Pohjois-Savossa ja naapurimaakunnissa on saatavilla paljon osaavaa työvoimaa erityisesti prosessiteollisuudessa, mutta myös esimerkiksi logistiikan puolella, joissa työpaikat ovat viime vuosina vähentyneet.

Teollisuusinvestointi voi parhaassa tapauksessa luoda ympärilleen myös uutta innovatiivista toimintaa, joka hyödyntää esimerkiksi tuotantolaitoksen sivuvirtoja.

Lisäksi investoinnin myötä on mahdollista tukea alueen korkeakoulujen tutkimustoimintaa sekä koulutuksen ja yritys-elämän välistä yhteistyötä. Tiiviin yhteistyön seurauksena alueelle on mahdollista kehittää uusia, innovatiivisia ja jalostusastetta kasvattavia liiketoimintamuotoja, joiden seurauksena Kuopion seudusta ja Pohjois-Savosta voisi potentiaalisesti kasvaa yksi biojalostuksen kärkialueista Suomessa.

Investoinnin toteuduttua syntyy myös osaamistarvetta useille eri toimialoille. Merkittävimmät tarpeet kohdistuvat käytön aikana metsätalouden, prosessiteollisuuden ja logistiikan osaajiin.

Kriittisimmäksi erityisosaamista vaativaksi ammattiryhmäksi muodostuu metsäkoneen- ja puunkuljetukseen erikoistuneet työntekijät. Alan ikärakenne on painottunut vanhempiin ikäluokkiin ja eläkkeelle jää seuraavien 5-10 vuoden aikana huomattava osa nykyisistä alan ammattilaisista.

Puun kysyntä on kasvamassa lähivuosina merkittävästi Finnulp-hankkeen lisäksi jo investointipäätöksen saaneen Äänekosken biotuotetehtaan tuotannon alkaessa. Uudet hankkeet aiheuttavatkin metsäkoneen- ja puunkuljettajakoulutukseen aivan uudenlaisen haasteen, johon on reagoitava nopeasti niin Pohjois-Savossa ja naapurimaakunnissa kuin valtakunnallisestikin.

Alan houkuttelevuutta on kasvatettava nuorten ja ammatinvaihtajien silmissä, mutta keskeisimpänä toimenpidetarpeena on opetusmäärien nostaminen.

Pohjois-Savoon kohdistuvan puun kysynnän kannalta keskeisessä roolissa on Siilinjärven Toivalassa järjestettävä metsäkoneenkuljettajakoulutuksen aloituspaikkojen nostaminen nopeasti.

Tällä hetkellä Toivalasta valmistuu keskimäärin 60–65 metsäkoneenkuljettajaa vuosittain, mutta arvion mukaan määrää voisi kasvattaa parhaimmillaan noin 150 vuosittaiseen tutkintoon.

Työpaikat:

Lisäys suurimmillaan 3 000 henkilötyövuotta Pohjois-Savossa (+3 % vrt. 2012).

Rakentamisaikainen kokonaistyöllistävä vaikutus noin 5 700 henkilötyövuotta.

Lisäys yhteensä 3 400 henkilötyövuotta, joista:

- Kuopion seudulla 750
- Pohjois-Savossa yhteensä 1 500
- Muualla Suomessa noin 1 150

Kokonaisvaikutukset:

Lisäys suurimmillaan 440 milj. euroa vuodessa Pohjois-Savossa (+3 % vrt. 2012). Rakentamisaikainen kokonaistuotos kasvaa koko Suomessa hieman yli 900 miljoonan euron.

Lisäys 1 200 milj. euroa / vuosi, josta:

- Kuopion seudulla 760 milj. euroa (+11 % vrt. 2012)
- Muu Pohjois-Savo 100 milj. euroa (+6,6 % vrt. 2012)
- Muualla Suomessa noin 340 milj. euroa

Bruttokansantuote:

Lisäys suurimmillaan 450 milj. euroa, joka on noin 0,20 % koko Suomen BKT:stä. Lisäys 807 milj. euroa / vuosi, joka on 0,40 % koko Suomen BKT:stä

Metsätalous:

Vaikutukset metsätalouteen ovat merkittävät, esimerkiksi:

Puunhankinta 6,7 milj. kuutiota, joista:

- Pohjois-Savo 2,1 milj. kuutiota / 32 %
- Pohjois-Karjala 1,5 milj. kuutiota / 22 %
- Kainuu 1,4 milj. kuutiota / 21 %
- Muut 0,7 milj. kuutiota / 10 %

- Lähes 700 uutta työntekijää puunkorjuuseen ja -kuljetukseen Pohjois-Savossa
- koulutustarve erityisesti metsäkoneenkuljettajien osalta
- Vaikutukset merkittäviä Pohjois-Savossa ja naapurimaakunnissa

Finnpulpin todennäköisellä hankinta-alueella havukuitupuun hakkuumäärän arvioidaan yltävän havukuitupuun kestävien hakkuumahdollisuuksien tasolle. Kuitupuun kysynnän vahvistuminen aktivoi metsänomistajia tekemään yhtä lisää oikea-aikaisia metsänhoidon toimenpiteitä, kuten harvennushakkuita.

Tämä vaikuttaa myönteisesti metsien metsänhoidolliseen tilaan sekä puuntuotantopotentiaalin optimaaliseen hyödyntämiseen ja edistää metsätalouden kannattavuutta metsänomistajan näkökulmasta.

Kuntatalous:

Lisäys kuntien tuloveroihin arviolta 28–37 milj. euroa

Toiminnassa olevan laitoksen tuottama lisäys:

- Kuntien verotuloihin noin 8 milj. euroa / vuosi
- Kiinteistöveroon noin 1 milj. euroa / vuosi
- Lisäksi hanke kasvattaa alueen yhteisöverokertymää

Vienti:

Lisäys Pohjois-Savon ulkomaiseen teollisuusvientiin yhteensä 655 milj. euroa (+ 39,5 % verrattuna vuoden 2012 tasoon)

Yllä olevan Finnpulpin sosioekonomiset ja aluetaloudelliset vaikutukset -selvityksen tilaajana oli Kuopion kaupunki. Arviot perustuvat Rambollin ja Pöyry Finland Oy:n selvityksiin.